

CANÇONS D'ABANS

Presentem tot seguit un recull de cançons populars recollides per alumnes de 3r de BUP de l'Institut de Batxillerat Montgrí, coordinats pel professor de literatura catalana Marià Sais.

Va haver-hi un temps que la gent omplia les estones de treball i de lleure amb cançons. En el treball, el cant ajudava a fer la feina més agradable i durant el lleure era un bon convit a passar una bona estona. Aquestes cançons explicaven situacions còmiques, de vegades eren cançons d'amor i, fins i tot, n'hi havia de deshonestes. Tot depenia del lloc i del moment on convenia cantar-les.

Malauradament la gent ja no les canta. El progrés, que tants avantatges ens ha llegat, no ha previst que la gent pugui cantar a la feina... A les fàbriques, el soroll de les màquines ha acabat també amb els cants. Finalment, la televisió i altres distraccions han fet que la gent ocupi les estones de lleure d'una altra manera.

El rellotge.

Cançó cantada per Lola Mareñà, nascuda a Torroella de Montgrí, on també resideix. La Lola té ara 71 anys i va aprendre aquestes cançons de la seva mare Selu Sagrera.

Al pla de la Barceloneta
una noieta em vaig encontrar
alta i aixorideta
Ai, quina hora era em va preguntar.

Jo que em fico la mà a la butxaca
em trec el rellotge i li poso a la mà.
Ella estrenyia tant com podia
fins que el vidre es va petar.

Quan el vidre va ser petat
jo que el porto a cal rellotger,
Ai, rellotger aquest rellotge,
aquest rellotge, cura no en té.

Es tracta d'una cançó formada per tres estrofes de quatre versos cadascuna. La rima és difícil d'apreciar, a excepció de la primera estrofa que és abab.

El tema de la cançó seria l'encontre entre un home i una dona. Ella li pregunta l'hora i el senyor li dóna el rellotge. De tant que ella l'estrenyia va acabar per trencar-lo. Ell va decidir portar el rellotge a arreglar, però el rellotge no tenia cura possible.

La tradició popular va fer que aquest tipus de cançons es difonguessin de pares a fills, però poc a poc aquesta mena de costums es varen perdre fins a arribar als nostres dies en què les desconeixem completament.

Una rosa en tinc a l'aigua

Una rosa tinc a l'aigua
un clavell tinc en fresc
rosa, l'amor s'hi posa
i el clavell per al meu promès.

Si tingués una escaleta
pujaria al campanar
per veure la Carmeta
com es deixa pentinar.

La pinta li cau en terra,
en Tonet li va collir
-Ai, quins braços tant ditxosos
per penar i per morir.

A la primera part, la rosa representa que és una noia que es diu Carmeta i el clavell representa en Tonet. La segona part del poema és una història en la qual se'ns explica que la Carmeta s'èstà pentinant i la pinta li cau al terra. En Tonet s'enfila al campanar i la hi cull. Llavors en Tonet pensa que sense ella estaria molt trist.

Sóc de Celrà

És una cançó que canta la Sra. Dolors Gifré de Jafre. Sembla que era entonada quan les dones anaven a cosir durant els anys 30 d'aquest segle.

Sóc de Celrà, he vingut a Barcelona
fa un mes i mig, carregada de farcells
i tot seguit, m'he posat de minyona
al quart pis de la rambla dels Ocells.

Ara festejo amb un "sargento",
és del quarter del Bonsuccés.
Rentant els plats, sempre en ell penso
i així, en trenco dos o tres.

La mestressa ja ho diu:
"Pensant amb el soldat
em deixaràs la cuina
sense ni un got ni un plat".

Els diumenges quan sortim a passejar
ell sempre em parla en castellà
i jo li dic: "Fillet meu no t'entiendo
sols entiendo el català".

La canço explica la història d'una jove que va a servir a Barcelona i festeja amb un soldat que és castellà. Com que la jove no sap castellà i el noi no sap català no s'entenen.

A continuació presentem dues cançons que ens vénen de l'Escala, cantades per Maria Poch, Pilar Guixeres i Pepita Sunyer, entre d'altres. Les seves mares i àvies els les varen ensenyar quan eren jovenetes. Són cançons populars que es cantaven arreu

A on està la Pepa

A on està la Pepa
la Pepa Galana
és a la riera
a rentar el davantal
per anar bonica
el dia de Nadal.

Mentre se'l rentava
passà el seu galant
Què em fas aquí Pepa
Què em fas aquí tard.

Rento les faldilles i
també el davantal
per anar bonica
el dia de Nadal.

Les noies van a la font

El dia de tramuntana
van els homes a la font
i les dones com hi ha món
donen de gust de mirar
amb les faldilles enlaire
i un càntir a cada mà.

Sílvia Casas, Cristina Peiris, Eva Ferrer,
Daniel MasPOCH, Xavi Martín, Carles Surrèll,
Pitu Batlle i Marta Vayreda